

UNA GRAMÀTICA CATALANA DEL SEGLE XV

El professor Josep Maria Vila Medinyà (Pep Vila), de l'Institut d'Estudis Gironins, ens ha donat notícia (i ens n'ha facilitat fotocòpia i microfilm) d'un text manuscrit de la Bibliothèque Nationale de París, on figura amb la sigla Esp. 603 i amb l'epígraf «*Fragments de grammaire catalane (XV siècle)*, 15 feuillets (38 fragments)».

No tenim notícia de la procedència concreta ni de la data d'ingrés d'aquesta obra en la dita biblioteca, però en tot cas no en dona notícia Pere Bohigas a *El repertori de manuscrits catalans de la Institució Patxot. Missió de París. Biblioteca Nacional (1926-1927)*, reeditat recentment a Pere Bohigas, *Sobre manuscrits i biblioteques* (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985), ps. 71-261.

Es tracta d'uns fragments, com diu l'epígraf, en molt mal estat de conservació, d'una gramàtica escrita en català, que sembla, però, més aviat una gramàtica llatina, segons es dedueix de les poques paraules que s'hi poden llegir amb seguretat. Consta d'unes sis pàgines incompletes més diversos fragments retallats de poca dimensió, de manera que el text és molt incomplet. Probablement aquests elements foren reutilitzats per a confeccionar les guardes d'algun llibre. En qualsevol cas, el seu interès està en el fet que sabem que existí aquesta obra de caràcter gramatical, la primera obra d'aquesta mena de què tenim notícia.

A continuació donem unes mostres dels mots que hem pogut transcriure sense dubtes:

Pàgina 1, línia 5: «... accidents són del verb...»; l. 6 «... figura...»; l. 7-8 «... actiu, passiu...»; l. 14 «... passiu...»; l. 15 «... actiu...»; l. 25 «...present...». P. 2, l. 7 «... futur...»; l. 8 «... verbs neutre o passius...»; l. 10 «... neutro passiu...»; l. 11 «... verb passiu...»; l. 12 «... pre-

sent...»; l. 13 «... e altre de futur...»; l. 15-17 «... passius... poleo, fio, fido, mando, prandeo, mereo. Com conex hom verb neutre absolut...»; l. 18-19 «... de la pròpria natura... Com conex hom verb neutre e transitiu...»; l. 20 «... verb passiu...»; l. 21-22 «... conex hom verb comú... ha la letra e-l significat...»; l. 25-26 «... ut largiens, largiturus, largiendus...». P. 3, l. 3 «... ha la letra de passiu e-l significant de...»; l. 4 «... ut loquor... passiu ut...»; l. 5 «... són nats quants...»; l. 6 «... altre de futur...»; l. 10-11 «... futur. Com conex hom lo present...»; l. 12 «... inperfeyt...»; l. 13-14 «... lo preterit perfeyt...»; l. 17 «... avia amat... futur...». P. 4, l. 3-4 «... parts... tenets lo primer significat... amo...»; l. 10 «... Com conex hom la primera cant ha...»; l. 11 «... infinitiu... ut amare...»; l.15 «... en lo infinitiu...»; l. 18 «... en lo plural...»; l. 19 «... en lo singular...»; l. 26 «... axí com... nos amam...»

JOSEP MORAN I OCERINJAUREGUI
 Universitat de Barcelona
 Institut d'Estudis Catalans